

Sygn. akt VII U 676/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: sekr. sądowy Monika Bąk - Rokicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 kwietnia 2017 r. w Warszawie

sprawy K. K.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne

z udziałem I. K. i M. K.

na skutek odwołania K. K.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 23 lutego 2016 roku, znak: (...)

- oddała odwołanie.

Sygn. akt VII U 676/16

UZASADNIENIE

W dniu 31 marca 2016 r. (data prezentaty w KRUS) **K. K.** złożył za pośrednictwem Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówki Terenowej w W. odwołanie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 23 lutego 2016 r. znak: (...) wydanej w związku z nieuregulowaniem zobowiązań przez M. K. wobec KRUS należnych z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia rolników oraz wszczęcia przez organ rentowy postępowania o zabezpieczenie należności poprzez wpis hipoteki przymusowej w księdze wieczystej nieruchomości rolnej, której odwołujący razem z dłużnikiem jest współwłaścicielem.

W uzasadnieniu odwołania K. K. wyjaśnił, że jest rolnikiem od 1 stycznia 1999 r., najpierw jako domownik w gospodarstwie rolnym matki a potem jako samodzielny właściciel gospodarstwa rolnego stanowiącego podstawę objęcia go ubezpieczeniem rolników. Wskazał również, że z posiadanego gospodarstwa rolnego samodzielnie opłaca należne podatki oraz składki na ubezpieczenie. Nieruchomość, której dotyczy decyzja, odwołujący objął w posiadanie jako współwłaściciel dopiero w 2007 roku posiadając już status rolnika i prowadząc działalność rolniczą na własny rachunek. Odwołujący zaznaczył, że nie prowadzi z M. K. gospodarstwa domowego ani działalności rolniczej. Nabyty przez odwołującego udział w nieruchomości wspólnie

z wyżej wymienionym nie stanowił podstawy do objęcia go obowiązkowym ubezpieczeniem, a co za tym idzie, nie był podstawą solidarnego opłacania obowiązkowych składek, gdyż odwołujący był rolnikiem był już wcześniej posiadając własną nieruchomość rolną i prowadząc działalność rolniczą na własny rachunek. Odwołujący podkreślił, że M. K. posiada własny rachunek bankowy oraz odrębny majątek, z którego wierzyciel KRUS może zaspokoić swoje wierzytelności, a niefrasobliwość dłużnika w wypełnianiu własnych zobowiązań finansowych nie może obciążać odwołującego, gdyż nie przyczynił się do powstania zadłużenia.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 27 kwietnia 2013 r. **Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w W.** wniósł o oddalenie odwołania K. K. w całości.

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie pełnomocnik organu rentowego wskazał, że M. K. zgłosił się do ubezpieczenia społecznego rolników w dniu 26 maja 2008 r. i na podstawie przedłożonych dokumentów został objęty ubezpieczeniem społecznym rolników jako rolnik posiadający z bratem K. K. udział we współwłasności w gospodarstwie rolnym. Na podstawie art. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników osobami zobowiązanymi do opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników obaj współwłaściciele. Mimo korzystania przez M. K.

z ulg w opłacaniu składek nie wywiązał się z obowiązku opłacania bieżących składek na ubezpieczenie, w związku z czym organ rentowy wystawił tytuły egzekucyjne i podjął czynności celem wszczęcia postępowania egzekucyjnego. Organ rentowy zaznaczył, że po wydaniu skarżonej decyzji M. K. dokonał wpłaty zaległych składek i na dzień 14 kwietnia 2016 r. uregulował zobowiązanie. Tym samym na dzień 27 kwietnia 2016 r. konto rolnika nie wykazuje zadłużenia i dlatego organ rentowy na podstawie zaskarżonej decyzji nie będzie występował o zabezpieczeniu zadłużenia poprzez wpis hipoteki przymusowej.

Pismem z dnia 6 czerwca 2016 r. organ rentowy wniósł o umorzenie postępowania z uwagi na brak przedmiotu sporu w związku z zapłatą zadłużenia przez M. K..

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący K. K. oraz jego brat M. K. na skutek darowizny ich matki S. K. z dnia 9 sierpnia 2007 r. są współwłaścicielami działki niezabudowanej nr (...) o obszarze 5,21 ha położonej we wsi Ł. dla której prowadzona jest księga wieczysta Kw nr (...) w udziałach odpowiednio $\frac{1}{4}$ oraz $\frac{3}{4}$ (akt notarialny repertorium A nr (...) – umowa darowizny z 09.08.2007 r. k. 2-8 a.r.).

W dniu 26 maja 2008 r. M. K. został zgłoszony do ubezpieczenia społecznego rolników (zgłoszenie do ubezpieczenia k. 1 a.r.).

Na mocy decyzji z dnia 13 czerwca 2008 r. znak: (...) Prezes KRUS stwierdził podleganie ubezpieczeniom społecznym rolników i obowiązek opłacania składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe, wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie M. K. od 9 sierpnia 2007 r. Organ rentowy ustalił należności z tytułu składek w wysokości 300,00 zł z tytułu ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz 728,00 zł z tytułu ubezpieczenia emerytalno-rentowego, łącznie 1.028,00 zł oraz odsetki za zwłokę od dnia wydania decyzji 51,00 zł, wskazując, że zgodnie z art. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników do opłacenia składek zobowiązani są solidarnie M. K. i K. K. (decyzja ZUS 13.06.2008 r. k. 13 a.r.).

W dniu 19 stycznia 2009 r. M. K. wniósł do organu rentowego podanie o przesunięcie płatności składki na ubezpieczenia do dnia 25 lutego 2009 r. wskazując, że nie jest w stanie go uiścić, gdyż nie pracuje. Organ rentowy decyzją z dnia 23 stycznia 2009 r. wyraził zgodę na odroczenie terminu płatności składki zgodnie z wnioskiem M. K. (podanie z 19.01.2009 r. k. 18 a.r., decyzja KRUS ws. odroczenia składki k. 19 a.r.).

M. K. nie opłacał składek na ubezpieczenie społeczne rolników regularnie. Na przełomie lat 2011-2014 kilkakrotnie zwracał się do organu rentowego z prośbami o rozłożenie powstałych z tytułu nieopłaconych składek. Organ rentowy

przychylał się do wniosków M. K. i rozkładał płatności na raty, jednakże zobowiązania ratalne nie były opłacane terminowe i w efekcie decyzje wydawane przez organ w tym przedmiocie były uchylane (podania o rozłożenie na raty k. 53, 59 i 69 a.r., decyzje KRUS ws. rozłożenia płatności zadłużenia na raty k. 54-55, 60-61 i 70-71 a.r., decyzje KRUS ws. uchylenia układów ratalnych k. 64, 65 i 80 a.r.).

Na dzień 27 lutego 2015 r. Oddział Regionalny KRUS w W. stwierdził istnienie na koncie M. K. zaległości z tytułu nieopłaconych składek za okres od 1 października 2013 r. do 31 marca 2015 r. w wysokości 1.644,00 zł. Wobec dalszego nieregulowania przez M. K. zadłużenia KRUS wszczął wobec niego postępowanie egzekucyjne (upomnienie k. 87 a.r., pisma ws. przebiegu postępowania egzekucyjnego k. 95 i 96 a.r.,).

W dniu 23 lutym 2016 r. Prezes KRUS wydał skarżoną decyzję znak:

(...) na podstawie której potwierdził obowiązek opłacania składek z tytułu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, wypadkowemu, chorobowemu

i macierzyńskiemu M. K. oraz wskazał, że do opłacenia składek za M. K. zobowiązani są M. K., I. K. i K. K..

W punkcie IV decyzji organ rentowy wskazał, że zaległe należności z tytułu składek

na ubezpieczenie społeczne rolników za M. K. za okres od 1 sierpnia 2014r. do 31 marca 2016 r. wraz z odsetkami za zwłokę liczonymi od dnia wydania decyzji stanowią ogółem kwotę 2.494,00 zł, w tym:

- na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie – 817,00 zł,

- na ubezpieczenie emerytalno-rentowe – 1.677,00 zł, z czego odsetki liczone od dnia wydania decyzji wynoszą 56,00 zł.

Organ rentowy wskazał, że zaległe należności należy wpłacić na rachunek bankowy organu w ciągu 14 dni od daty doręczenia decyzji (skarżona decyzja Prezesa KRUS z 23.02.2016 r. k. 104 a.r., wykaz zadłużenia z tytułu składek k. 101-102 a.r.).

Po wydaniu powyższej decyzji M. K. dokonał następujących wpłat

na zaległe składki: w kwocie 1.300,00 zł w dniu 11 marca 2016 r., 500,00 zł w dniu 30 marca 2016 r. oraz 694,00 zł w dniu 14 kwietnia 2016 r. Na skutek dokonanych przez M. K. wpłat KRUS uznał, że zadłużenie zostało spłacone.

W dniu 18 marca 2016 r. Placówka Terenowa KRUS w W. wystosowała do Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. Działu Egzekucji Administracyjnej pismo w którym poinformowała, że zadłużenie M. K. objęte postępowaniem egzekucyjnym zostało spłacone i w związku z tym organ rentowy wniósł o wycofanie tytułów wykonawczych (pismo ws. cofnięcia tytułów wykonawczych k. 110 a.r., odpowiedź na odwołanie k. 4-5 a.s., pismo procesowe KRUS z 06.06.2016 r. k. 15-16 a.s.).

K. K. złożył w dniu 31 marca 2016 r. odwołanie od decyzji Prezesa KRUS z 23 lutego 2016 r., inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie k. 2 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dowodów z dokumentów załączonych do akt sprawy, w szczególności widniejących w aktach organu rentowego. Materiał dowodowy nie budził wątpliwości Sądu i nie był kwestionowany przez strony. Okoliczności składające się na stan faktyczny sprawy nie były sporne; odmienne stanowiska stron dotyczyły kwestii prawnych, a nie faktów. Spór dotyczył w całości prawidłowości zastosowania przepisów przez organ rentowy, był więc sporem co do prawa. W tych okolicznościach Sąd Okręgowy dał wiarę zebranym w sprawie dowodom w całości i nie miał zastrzeżeń co do ich wiarygodności ani wartości dowodowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie K. K. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 23 lutego 2016 r. znak: (...) było niezasadne i jako takie podlegało oddaleniu.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył kwestii odpowiedzialności odwołującego

za zobowiązania wynikające z tytułu podlegania społecznym ubezpieczeniom rolników. Zgodnie z art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2016 poz. 277) poprzez rolnika rozumie się

pełnoletnią osobę fizyczną, zamieszkujejącą i prowadzącą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym, w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia.

Stosownie do art. 3 ust. 1 ww. ustawy ubezpieczeniu społecznemu rolników podlega się z mocy ustawy albo na wniosek. Rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny, w myśl art. 16 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy podlega na mocy ustawy ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, natomiast na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy podlega również ubezpieczeniom wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu. Zgodnie z art. 4 ust. 1-3 ustawy składki na ubezpieczenie za każdego ubezpieczonego opłaca rolnik. Jeżeli działalność rolnicza jest prowadzona na rachunek kilku osób, obowiązek opłacenia składki ciąży na nich solidarnie. Obowiązek opłacenia składki powstaje od dnia, w którym powstało ubezpieczenie, a ustaje od dnia, w którym ubezpieczenie to ustało.

W ocenie Sądu Okręgowego skarżona decyzja Prezesa KRUS została wydana w sposób zgodny z prawem i w oparciu o prawidłowe ustalenia faktyczne. Zaznaczyć należy, że badaniu przez Sąd Okręgowy podlegała kwestia prawidłowości zaskarżonej decyzji na dzień jej wydania. Z akt organu rentowego wynika w sposób bezspreczny, że M. K. został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych rolników od dnia 9 sierpnia 2007 r. jako osoba prowadząca działalność rolniczą na nieruchomości rolnej położonej we wsi Ł., która stanowi przedmiot współwłasności zarówno jego, jak i odwołującego.

W tym kontekście Sąd zważył, że organ rentowy ustalając krąg osób ponoszących odpowiedzialność za zapłatę składek na ubezpieczenie społeczne rolników z tytułu prowadzenia działalności rolniczej na działce należącej na zasadzie współwłasności

do odwołującego oraz jego brata prawidłowo oparł się o udostępnione mu w aktach dokumenty, m. in. w postaci aktu notarialnego umowy darowizny.

Co prawda w ocenie odwołującego organ rentowy nie miał żadnych podstaw, aby obciążać go koniecznością spłaty zadłużenia powstałej w wyniku zaniedbań w sferze finansowej jakich dopuścił się M. K., gdyż prowadzi działalność rolniczą

na gruncie będącym przedmiotem współwłasności samodzielnie, na własny rachunek. Zgodnie jednak z zasadą wyrażoną w art. 38 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników domniemywa się, że jeżeli własność lub dzierżawa gruntów, o których mowa w punkcie 1 przysługuje kilku osobom lub jeżeli obowiązek podatkowy, o którym mowa w punkcie 2 ciąży na kilku osobach - każda z tych osób uczestniczy w prowadzeniu działalności rolniczej. Domniemanie to może być obalone odpowiednimi dowodami, przy czym na właścicielu (współwłaścicielu) gospodarstwa rolnego spoczywa ciężar udowodnienia, że nie prowadzi działalności rolniczej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001 r., II UKN 276/00). Oznacza to, że okoliczność zgłoszenia kilku osób, które zamieszkują w jednym gospodarstwie rolnym, do ubezpieczenia społecznego rolników jako osób wykonujących działalność rolniczą prowadzi do zastosowania art. 4 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Tymczasem odwołujący prócz pisemnych oświadczeń swoich oraz reprezentującej go w trakcie postępowania w charakterze pełnomocnika małżonki nie przedstawił żadnych dowodów pozwalających ustalić, że działalność rolnicza prowadzona przez M. K. na wspólnym gruncie jest prowadzona w odrębnym rozliczeniu. Oświadczenie strony nie jest szczególnym środkiem dowodowym, a okoliczność faktyczna stwierdzona w oświadczeniu może być przedmiotem dowodu z zeznań świadków, opinii biegłych bądź innych środków dowodowych wskazanych przez stronę.

W ocenie Sądu Okręgowego w tym kontekście bez znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy jest podniesiona przez stronę odwołującą okoliczność, zgodnie z którą M. K. posiada środki wystarczające na zaspokojenie ciążących na nim zobowiązań finansowych wobec KRUS. Treść art. 4 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w sposób jednoznaczny stanowi, że wobec osób prowadzących na wspólny rachunek działalność rolniczą organ rentowy może żądać całości lub części należności składkowych od wszystkich ubezpieczonych łącznie lub od każdego z osobna, a zaspokojenie jego roszczenia przez któregokolwiek z nich zwalnia pozostałego. Indyferentne dla rozstrzygnięcia pozostają również relacje rodzinne stron oraz oświadczenia odwołującego co do postawy ekonomicznej

M. K. w stosunku do posiadanego prawa do gruntu rolnego, gdyż okoliczności te nie zostały potwierdzone dowodami, a ponadto argumenty odnoszące się do relacji rodzinnych nie mają znaczenia dla kwestii obciążenia osób prowadzących na wspólny rachunek działalności rolniczej w myśl przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał odwołanie K. K. za niezasadne i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł o jego oddaleniu.